

การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร

Primary Educational Service Area Management under SakonNakhon Primary Educational Service Area Office

พจน์ กาญจนกันโท*
ทวี วาจาสิทธิ์**

บทคัดย่อ

การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนครที่ได้ทำการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ระยะเวลา 1 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 245 คน ระยะเวลา 2 ผู้ให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 9 คน ระยะเวลา 3 ผู้ให้ข้อมูลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) และการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ การหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ของมาตรฐานที่ 2 โดยรวมและรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่า

*หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

**อาจารย์ที่ปรึกษา

เฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงไป คือ ด้านการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2. รูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) กลไกการดำเนินการของเขตพื้นที่การศึกษา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมมีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้มากที่สุดคือหลักการของรูปแบบรองลงไป คือ การประเมินผลด้านที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ต่ำที่สุดคือวัตถุประสงค์ของรูปแบบด้านที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้มากที่สุดคือหลักการของรูปแบบรองลงไปคือ วิธีดำเนินการด้านที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ต่ำที่สุดคือการประเมินผล

คำสำคัญ : การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

The research entitled, “Primary Educational Service Area Management under SakonNakhon Primary Educational Service Area Office,” aimed 1) to study the state of primary educational service area management under the SakonNakhon Primary Educational Service Area Office, 2) to create the model of primary educational service

area management under SakonNakhon Primary Educational Service Area Office, and 3) to evaluate the model of primary educational service area management under SakonNakhon Primary Educational Service Area Office.

The samples used in the first period of this research were 245 directors and personnel working for the three offices of SakonNakhon Primary Educational Service Area. While in the second period of this research, the 9 informants were invited to participate in a focus group discussion. And in last period, the 20 experts were invited to be as the informants for evaluation.

The instruments used in this research were the questionnaire, focus group discussion, and the evaluation by the experts. In the quality test, the only items of questionnaire with above .50 value of the IOC were acceptable, and in the reliability test, Cronbach's alpha value was rated at .98. The statistics used for quantitative data analysis in this research were percentage, mean, and standard deviation. In addition, the content analysis was employed for the qualitative data which were concluded from the experts' suggestions.

The research findings revealed that

1. The state of primary educational service area management under the SakonNakhon Primary Educational Service Area Office in the second standard, overall were at high level. Especially, the personnel management aspect was at the highest level; then, come to the policy drive to practice aspect, and the lowest level was the budget management aspect.

2. The model of primary educational service area management under SakonNakhon Primary Educational Service Area Office consisted of 6aspects, namely, 1) the model objectives, 2) the model principles, 3) operating mechanism, 4) operation, 5) evaluation, and success condition.

3. The results of evaluation for the model of primary educational service area management under SakonNakhon Primary Educational Service Area Officeoverall, the implementation appropriateness, were at the highest level, and the implementation possibility were at high level, while each aspect was found that the model principles aspect was at the highest level, then come to the evaluation aspect. On the contrary, the aspects that had the lowest level of implementation appropriateness were model objectives aspect. While the implementation possibility was the model principles aspect, then come to the operation aspect, and the lowest level of implementation possibility belonged to the evaluation aspect.

Keywords : Primary Educational Service Area Management, Primary Educational Service Area Office

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเกิดจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหาร

และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 225 เขต เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ คือ 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6) ประสาน ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา 9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในเขตพื้นที่การศึกษา 10) ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา 11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา และ (12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายใน

เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 : 13-15)

จังหวัดสกลนคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอภูพาน อำเภอกุตุบัก อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวาริชภูมิ อำเภอส่องดาว อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม อำเภออากาศอำนวย อำเภอนารวินาส อำเภอคำตากล้า และอำเภอบ้านม่วง จัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ทั้งสายสามัญ สายอาชีพ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย การศึกษาพิเศษ โดยภาครัฐและเอกชน (1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ 18 แห่ง ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลครบทุกตำบล นอกจากนั้นมีสถานศึกษาภาคเอกชน ที่จัดการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และหลักสูตรของโรงเรียน การกำกับ ดูแลมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทั้ง 3 เขต (2) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการศึกษาสายอาชีพประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยสารพัดช่างสกลนคร วิทยาลัยการอาชีพสว่างแดนดิน และวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม (3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสกลนคร (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2, 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 รวม 4 เขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนั้นมีหน่วยงานและสถาบัน

การศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 1 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 6 แห่ง เทศบาลนครสกลนคร 4 แห่ง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 3 แห่ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 8 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล 3) กลุ่มนโยบายและแผน 4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 5) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 6) กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ 7) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน 8) หน่วยตรวจสอบภายใน และต้องดำเนินงานบริหารจัดการให้สอดคล้อง หรือปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และนโยบาย สอดคล้องกับกระทรวงศึกษา เพื่อให้ดำเนินงานบริหารจัดการมีประสิทธิภาพส่งผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา จากข้อมูลการติดตามการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบว่า โดยภาพรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสบปัญหาหลายประการ อาทิการกำกับดูแลสถานศึกษาในสังกัดไม่ทั่วถึงเนื่องจากมีสถานศึกษาจำนวนมากและตั้งอยู่ห่างไกล จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีความพร้อมไม่เท่าเทียมกัน มีรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามากเกินความจำเป็น คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีบทบาทตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบการปฏิบัติต่างๆ ยังไม่ชัดเจน ตลอดจนการปฏิบัติงานบางอย่างยังไม่มีกฎหมายรองรับเป็นต้น ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินงานตามภารกิจได้ไม่สมบูรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549 : 15, 42-43 ; 2552 : 20-22)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาตรฐานที่ 2 เพื่อที่จะส่งผลให้การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ประกอบด้วยการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษามาตรฐานที่ 2 คือ การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานด้านวิชาการ
2. การบริหารงานด้านงบประมาณ
3. การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป
5. การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2. ด้านประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ผู้อำนวยการกลุ่ม 4) บุคลากรทางการศึกษา 5) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการบริหารการศึกษา เขตพื้นที่ละ 10 คน รวมประชากร 294 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูล

2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ฯ โดยการวิจัยแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตและผู้อำนวยการกลุ่มงานทั้ง 8 กลุ่ม

2.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ฯ การวิจัยแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ชำนาญการประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขต ฯ และหัวหน้ากลุ่มงานทั้ง 8 กลุ่ม รวม จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

3. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย เดือน มิถุนายน 2557 เดือน ธันวาคม 2558

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในระยที่ 1 คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในระยที่ 2 คือ แบบสอบถาม เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็น

ประโยชน์ของร่างรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนครโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

3. เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 3 คือ แบบสอบถาม เพื่อขอทราบระดับความเห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนครของคณะผู้ชำนาญการ ในพื้นที่ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสอบถามชนิด มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษา เพื่อสร้าง แบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ ต้องการศึกษ และตามกรอบแนวคิดการวิจัย ใน 5 ด้าน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความ เหมาะสมทางภาษา ลักษณะการใช้คำถาม และพฤติกรรม ที่ต้องการจะวัด โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ได้ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 4 ไป ทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหารและบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และทำการ วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์ เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไป เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานโครงการ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ได้ไปติดต่อขอความร่วมมือ ในการตอบ แบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับ คืนครบ จำนวน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานะภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามมาตรฐาน เขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสถานะภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ชื่อ สกุล วุฒิการ ศึกษา และตำแหน่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของร่างรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด สกลนครวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความเห็นด้วยกับ รูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด

สกลนครวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีขั้นตอนดังนี้

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์สภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนครโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 245 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 73.50 ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มและบุคลากรทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 75.90 และเขตที่ตั้งทั้ง 3 เขต เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 33.33

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ของมาตรฐานที่ 2 โดยรวมและรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงไป คือ ด้านการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณและรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประชุมปฏิบัติการการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่ห้องเรียนอย่างเป็นระบบ รองลงไป คือ นำผลการประเมินคุณภาพนักเรียนจากการประเมิน NT, O-net, LAS มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการพัฒนาและแก้ปัญหาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นำผลการวิเคราะห์มากำหนดจุดเน้นในการพัฒนางานด้านวิชาการ

2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการบริหารงบประมาณและทรัพย์สินให้เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดรองลงไป คือ แต่งตั้งคณะกรรมการเร่งรัดงบประมาณเพื่อติดตามการใช้งบประมาณประจำปีให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประชุมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภายนอกจุดแข็ง จุดอ่อนของหน่วยงานและจะจัดตั้งงบประมาณ/โครงการ

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการวางแผนในการบริหารอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย ปัญหาและความต้องการ รองลงไป คือ มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพโดยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

2.4 ด้านการบริหารทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วมกับสถานศึกษาทุกสังกัดวางแผนการรับนักเรียน ให้มีสิทธิและโอกาสในการเข้าเรียนรองลงไป คือ มีการจัดอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการเขียนเว็บไซต์ เพื่อให้พัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่ม/

หน่วยรวมถึงประกวดเว็บไซต์และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียน และจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรับนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือ ประสานงาน รับเรื่องร้องทุกข์ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองและนักเรียน

2.5 ด้านการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำกับดูแลโครงการ-กิจกรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รายงานผลต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่ทุกครั้งที่มีการประชุมรองลงไป คือ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการแต่ละโครงการ ขับเคลื่อนโครงการตามกิจกรรมที่วางแผนพัฒนาไว้ให้เป็นไปตามโครงการโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น อบรมสัมมนา จัดประชุม เข้าค่ายจัดการเรียนรู้ ทัศนศึกษา แข่งขันและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการเรียกผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมเพื่อสั่งการให้ดำเนินการตามกำหนดเวลาแต่ละกิจกรรมอย่างเคร่งครัด

ระยะที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร

รูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) กลไกการดำเนินการของเขตพื้นที่การศึกษา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร

รูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร ด้านหลักการของรูปแบบ โดยภาพรวม มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุดและ

มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้มากที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม รองลงไปคือ ปฏิบัติการข้อที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ต่ำที่สุดคือหลักการทำงานเป็นทีม ข้อที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้มากที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม รองลงไปคือ หลักการปฏิบัติการข้อที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ต่ำที่สุดคือหลักการทำงานเป็นทีม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนครมีความเอาใจใส่และเป็นผู้มีความรักความศรัทธาต่องานและต่อองค์กรซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวคิดของดำรง พงอินทร์ (2549 : 65) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร

รูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

- 2) หลักการของรูปแบบ 3) กลไกการดำเนินการของเขตพื้นที่การศึกษา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนครรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร ด้านหลักการของรูปแบบ โดยภาพรวม มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุดและรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนครโดยภาพรวมมีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุดและมีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุดแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับแนวคิดของนักทฤษฎีของบัสสันเทียะ (2555). ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามแนว HPE โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของญานิตา บุญจิตร (2552) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 31 ตัวบ่งชี้วัด 2) ประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการนำผลการวิเคราะห์มากำหนดจุดเน้นในการพัฒนางานด้านวิชาการ

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารควรสนับสนุนเอาใจใส่ในเรื่องการ แต่งตั้งคณะกรรมการเร่งรัดงบประมาณ เพื่อติดตามการใช้งบประมาณประจำปีให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดและข้อที่มีค่าน้อยที่สุดและจัดให้ มีการประชุมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภายนอก จุดแข็ง จุดอ่อนของหน่วยงานและจะจัดตั้งงบประมาณ/โครงการ

3. ด้านการบริหารงานบุคคลผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพโดยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเอาใจใส่ในการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

4. ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการเขียนเว็บไซต์ เพื่อให้พัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่ม/หน่วยรวมถึงประกวดเว็บไซต์และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ แต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียน และจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรับนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือ ประสานงาน รับเรื่องร้องทุกข์ให้ข้อเสนอแนะ แก่ผู้ปกครองและนักเรียน

5. ด้านการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารควรสนับสนุนสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

โครงการแต่ละโครงการ ขับเคลื่อนโครงการตามกิจกรรมที่วางแผนพัฒนาไว้ให้เป็นไปตามโครงการโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น อบรมสัมมนา จัดประชุม เข้าค่ายจัดการเรียนรู้ ทัศนศึกษา แข่งขันและข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการเรียผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมเพื่อสั่งการให้ดำเนินการตามกำหนดเวลาแต่ละกิจกรรมอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553. (2548, 19 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 (ตอนที่ 90 ง), หน้า 9-11.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2549). **รายงานการติดตามและประเมินความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษา ด้านการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: เซ็นซูรี่.
- ดำรงค์ พวงอินทร์. (2549). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจังหวัดอุบลราชธานี**. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นภกมล ไชยบสันเทียะ. (2555). **รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาณิศา บุญจิตร. (2552). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.